

NAŠI UMRLI SOTRUDNIKI IN SOTRUDNICE.

LAMPETER IVAN, Kočevje
LOVŠIN IVANA, Lipovec
ZUPANCIC IGNACIJ, Ljubljana
ŠKRLJ MARIJA, Rob
LENART ANTONIJA, Št. Rupert

OTOREPEČ MARIJA, Celje
VIRANT MARIJA, Zelimlje
SMALC MARIJA, Otavica
RUGELJ JOŽE, Št. Rupert
SELAČ NEŽA, Št. Rupert

† JANEZ LOTRIČ

Vedno veselega Janeza ni več med nami. Nekje med Rakekom in Postojno ga je prav na praznik Marije Pomočnice (24. maja) ranila komunistična mina. Naslednji dan je v postojnski bolnišnici za vedno zatisnil svoje zveste oči in odšel k Bogu po plačilo.

Pokojni je bil doma na Jamniku, župnija Selea nad Skofjo Loko. Bil je iz poštene in številne krščanske družine, ki je dala slovenskemu narodu nič manj kot štirinajst otrok. Z bratom Francetom sta leta 1937. prišla v salezijanski zavod na Selu v Ljubljani z namenom, da se posvetita službi Bogu v redovnem življenju.

Ko sta po dvoletni pripravi prosila za sprejem v noviciat, je Janez zapisal: „Vem in zavedam se prav dobro, da bom tudi v Salezijanski družbi našel križe in težave, kjer mi ne bodo cvetele samo rožice, ampak bo tudi težko in trnovo življenje. Ta zavest me pri mojem sklepu prav nič ne vznemirja, ker vem, da brez trpljenja in preizkušenj, ni zveličanja. Trdno sem prepričan, da bom v Sal. družbi najlaže služil Bogu in si tako zagotovil večno srečo v nebesih.“

V jeseni l. 1939. sta bila sprejeta v noviciat na Radni. Brat France je sicer zaradi bolezni zapustil noviciat in odšel

domov, kjer je po daljšem bolehanju umrl. Janez pa je vztrajal, končal noviciat, naredilčasne redovne zaobljube ter kot vzoren salezijanski pomočnik (brat laik) delal nekaj časa na Radni, nato pa na Škrljevem, kjer je junaško vztrajal kljub vsevrstnemu komunističnemu nasilju. Ko pa so tla postajala vedno bolj vroča in se je bilo bati prisilne mobilizacije, se je z nekaterimi tovariši prethotopil v Ljubljano in se zapisal med domobrance.

Kot domobranec se je odlikoval po odločni vztrajnosti in pogumu. Včasih je prišel malo na Rakovnik, da se je nekoliko poveselel med sobratih. Potem pa zopet na postojanko, kamor ga je klicala služba domovini. Ko je bil nekaj dni pred smrtjo spet v Ljubljani, ga je eden izmed sobratov vprašal, ali je pripravljen, če bi ga kaj zadelo. „Kaj bi ne bil pripravljen,“ je z nasmehom odgovoril, „saj vsak dan molim rožni venec!“

In Marija Pomočnica, ki jo je tako prisrčno častil vse življenje, zlasti pa kot don Boskov sin, ga je poklicala k sebi prav ob zatonu svojega praznika. Upamo, da je že v njeni družbi; če pa še ni, molimo zanj, da bo kmalu užival plačilo za zvesto službo Bogu in domovini.

AVE

Bog jim daj večni pokoj!

Duhovnik

Mesec julij in avgust sta mesca novih maš. Teda, ko je še mir božji plaval nad slovensko zemljo, so po mnogih farah veselo potrkalali zvonovi in klicali na nove maše. Danes novomašni zvonovi po večini molče. Ne molče pa naša srca, ki še z večjo ljubeznijo spremljajo redke novomašnike na njihovi poti na goro Gospodovo, molijo zanje in jim žele blagoslova v lepem, četudi težkem duhovniškem poklicu.

Da, duhovniški poklic je lep in vzvišen! Treba ga je samo prav pojmovati!

Duhovnik, kot ga je pojmoval mali Janezek Bosko

Janezek je bil otrok, zato pač ni mogel imeti o duhovniku drugačnega pojma, kot mu ga je oblikovala njegova otroška pamet. Le-to pa je vodila njegova nežno čuteča duša in pa videnje iz devetega leta, v katerem mu je Gospod razodel njegovo življenjsko nalogo. Kako je pojmoval duhovnika, beremo v njegovih Spominih.

Mesca aprila leta 1826., to je v letu svojega prvega obhajila, je spremljal od misijona v Buttiglieri duhovnika Calossa, ki se je vračal z vaščani v Murialdo. Na tej poti se je razvil med njima zgodovinski razgovor, sicer otroško preprost, a vendar je Janezku odprl pot do oltarja. Med pogovorom je deček razodel, da čuti vročo željo, da bi bil duhovnik. Ko ga je Calosso vprašal, zakaj bi se rad oklenil tega poklica, mu je odgovoril:

„Da bi se tako mogel približati svojim številnim tovarišem, jim govoriti in jih poučiti o sveti veri zdaj, ko še niso pokvarjeni, a bodo kmalu, ker se zanje nihče ne briga.“

Do misli tega dečka je duhovnik torej predvsem prijatelj otrok in božje orodje za rešitev njihovih duš. Janezek ni pomislil na odrasle, ki še bolj potrebujejo duhovnika, ker so še bolj zabredli. To je sicer vedel, saj je slišal toliko kletev, videl je, kako ljudje skrunijo Gospodove dni s hlapčevskimi deli in kako se mnogi nesrečneži izogibljejo cerkve... Toda bil je otrok, zato je mislil predvsem na otroke. V srcu je slutil vpitje njihovih neumrjočih duš, ki so hrepenele po človeku, ki bi jih ljubeznivo vodil k Bogu.

Ta misel ga je neprestano mučila in nekaj let pozneje ga je ganila do solz. Duhovniki v njegovem domačem kraju so bili sicer goreči in zgledni. Rad bi se jim bil približal. Toda ko jih je videl, kako dostojanstveno in strogo so stopali mimo njega in kako resno so mu odzdravljali, ne da bi kateri spregovoril z njim besedo, se ni mogel zdržati solz. Teda se je zafekel k materi ali k tovarišem in jim pravil: „Ko bi jaz bil duhovnik, bi delal popolnoma drugače. Šel bi med dečke, jim povedal dobro besedo in dal kak dober nasvet.“

Janezek tudi pozneje ni spremenil svojega pojmovanja o duhovniku. Na dan svoje kleriške preobleke je obra-

čunal z življenjem in miselnostjo posvetnega mladca in položil temelj duhovniškemu življenju in miselnosti. Iz molitev, ki so mu privrele iz globine srca med svetim obredom, in iz sklepov, ki si jih je zapisal na večer tega znamenitega dne, se zopet blesti ista slika duhovnika: to je mož, ki je domala izgnal iz svoje duše človeške slabosti in pomanjkljivosti, ter izžareva med ljudi žar božjih kreposti. V duši mladega bogoslovca je še vedno prevladovalo značilno nagnjenje do apostolata med mladino, kot ga je imel doslej. Svoje hrepenenje je izrazil na dan preobleke s temle sklepom: „Sleherni dan bom tovarišem, prijateljem, sorodnikom, ali če ne bo drugega, pa vsaj svoji materi povedal kako spodbudno zgodbo ali dobro misel v njihov dušni prid.“

Ko je Janez Bosko postal duhovnik, je ta svoj sklep uresničil. Dasi so mu bile pri srcu duše vseh ljudi, se je posebej zavzemal za deške duše. V

milini njegovih besed in v smehljaju usten se je očitovala Gospodova dobrota do otrok. Saj je vse svoje življenje žrtvoval le za njihovo srečo.

Po zamisli mame Marjete

Sveťa don Boskova mati je v besedah in dejanjih prelepo pokazala, kako pojmuje krščansko ljudstvo svoje duhovnike.

Marjeta je vedela, da je duhovnik božji namestnik, zato se ni nikoli niti trenutek pomišljala, da bi ne zapala duhovnikom svojih otrok, zaklada svojega srca. Jože in Janezek sta ji vedno povedala vse, kaj sta delala in o čem sta se pogovarjala, a največje skrivnosti sta vendar ohranila za spovednika. Mati ni bila zaradi tega nikoli ljubosumna; pogostoma jima je celo zabičevala in ju z zgleodom spodbujala, naj vedno odkritosrčno razodeneta duhovniku besede, misli in dejanja, ki morda niso bila Gospodu po volji.

Zlasti pa je mama Marjeta pokazala, kako visoko je pojmovala duhovniški poklic, v onih pomenljivih besedah, ki jih je povedala sinu kmalu po njegovi preobleki: „Rajši vidim, da je moj sin reven kmet kot pa zanikrn duhovnik.“ Kljub temu, da je svojega Janeza nad vse ljubila in mu iz srca želela, naj bi se mu njegove želje izpolnile, bi ji bilo ljubše, da se vrne na polje, kakor da postane duhovnik, ki bi malomarno vršil svoje svete dolžnosti.

Na Telovo 1. 1841. je don Bosko pel novo mašo v domačem kraju. Komaj je mati Marjeta našla trenutek, ko je bila s sinom sama, mu je rekla: „Duhovnik si, mašuješ; posihdoh boš torej bliže Jezusu Kristusu. Toda vedi, da maševati se pravi trpeti. Tega sicer ne boš takoj opazil, ali sčasoma se boš prepričal, da je imela tvoja mati prav. Prepričana sem, da boš vsak dan molil zame, bodisi zdaj, dokler živim, bodisi po smrti; to mi je dosti. Ti poslej skrbi samo za zveličanje duš, zame pa se ne brigaj!“

Mati Marjeta je tako globoko razumela visoko poslanstvo sina duhovnika, da je hotela biti pozabljena, samo da bi on tem laže mislil zgolj na duše. V onih časih se matere niso odpovedovale svojim pravicam pri otrocih, niti dokler so bili ti majhni, še manj pozneje, ko so odrasli, kajti vedele so, da dajeta Bog in narava materi vso oblast nad otrokom in da ta dolguje materi največji zaklad: svo-

je življenje. Toda sin je postal duhovnik in mati je hotela odstopiti od svoje pravice.

Te besede so bile zadnji Marjetin ukaz s pravico matere. Od tega dne je v njenem materinskem srcu nad ljubeznijo, ki je sicer ostala neizpremenjena in velika, vladalo globoko spoštovanje, kajti čutila je, da je sin postal nekaj brezprimerno višjega od nje. (Dalje prihodnjic.)

Hudič

(Konec.)

V Oratoriju je bilo vsem znano, da pri don Bosku „straši“.

Neko noč se je duhovnik Angel Savio odločil, da bo stražil pred don Boskovo spalnico. Proti polnoči je zaslišal iz svetnikove sobe tak ropot, da si je zatisnil ušesa in je v grozi zbežal. In vendar je Savio slovel kot najpogumnejši med pogumnimi.

Vedeli so, da don Bosko želi, da bi kakšen od njegovih sobratov čul z njim. Neko sta se pa klerika Bonetti in Ruffino odločila, da bosta stražila v bližnji knjižnici. Toda že čez nekaj minut, sta se oba drhteča po vsem telesu, bleda in prestrašena morala umakniti.

Tako je bil don Bosko primoran ostati sam v borbi.

Ko je njegova izmučenost dosegla višek, se je umaknil k ivrejskemu škofu. Menil je, da bo tako hudobec izgubil sled za njim.

Ponižno je izpovedal pred dobrim škofom svoje težave in ga prosil za nasvet. Škof je čez polnoč čul z don Boskom. Toda ko se je oni umaknil, je don Bosko,

vesel, da se bo vsaj eno noč odpočil v miru, ugasnil luč in se vlegel.

Pa hudobec je že prežal nanj za vrati. Vrgel se je z vso silo na svetnika, da je nastal tak šunder in ropot, da je odmevalo po vsej škofovi palači. V hipu so stali pri njem škofov tajnik, generalni vikar in škof sam.

Don Bosko jih je izmučen odslavljal.

„Hvala, hvala... saj ni nič! Nikar se ne trudite, kar počivat pojdite!“

Drugi dan je ponižno razodel vso zadevo škofu.

Ta boj je bil najhujši v letih 1862 do 1864.

Neki večer v letu 1865. je don Bosko pripovedoval gruči svojih gojencev o strašnih nočeh, ki jih je preživel v prejšnjih letih.

Salezijanski bogoslovci ob koncu šol. l. 1943-44. Spredaj sedita ob g. dr. Knifcicu letošnja novomašnika: na levi g. Marijan Vrhovec, na desni g. Janez Mernik.

Ko so okrog Rakovnika češnje cvetele
in so ptički prepevali...

„Jaz se pa nič ne bojim hudiča!“
ga prekine neki deček.

„Molči, ne govori takih stvari,“ ga s tresočim se glasom opomni don Bosko. „Ti ne veš kakšno oblast ima satan, če mu Bog pripusti delovanje.“

„Pa vendar,“ nadaljuje dečko, „če bi ga videl, bi ga zgrabil za vrat, tako da se mu ne bi nikoli več ljubilo uganjati norčij!“

„Nikar ne govori neumnosti, dragi moj. Umrl bi od strahu ob pogledu nanj.“

„Pa bi naredil znamenje svetega križa.“

„To bi veljalo le za trenutek.“

„Kako pa ste ga vi odgnali?“ so bili radovedni dečki.

„Našel sem prav dobro sredstvo, ki ga je nagnalo v beg, da se za dolgo časa ni upal več prikazati.“

„Katero je to sredstvo? Gotovo znamenje svetega križa.“

„Že, vendar to ni zadostno. Bilo je vse nekaj drugega. Znamenje svetega križa zadostuje le za trenutek.“

„Morda pa pomaga blagoslovljena voda?“

„Često tudi ta ne zadostuje.“

„Pa katero je vendar to sredstvo, ki ima tako veliko moč?“

„Da, da... našel sem ga! Je zelo učinkovito in mogočno sredstvo!...“

Don Bosko je utihnil in se zamislil.

„Da, to sredstvo je zelo učinkovito,“ je dejal nato „vendar ne želim nikomur, da bi se znašel v tako strašnih trenutkih, kakor sem bil jaz. Prosimo Gospoda, da nikoli več ne dopusti našemu največjemu sovražniku, da bi počenjal z ljudmi enake šale.“

Don Bosko je srečno izvojeval zmago nad hudobcem.

Ustanovil je Salezijansko družbo in Družbo hčera Marije Pomočnice, ki trgata mladino iz satanovih krempljev.

Naš čas in hudičevo spletkarjenje.

Največkrat ostane hudičevo delovanje skrito. Poslužuje se hudobnih ljudi, sam pa se skriva za kulisami, od koder vodi in razpreda mreže, v katere lovi duše.

Čudimo se, kako to, da Bog dopusti skušati svoje verne.

„Da se utrdi njih vera in potrdi njih stanovitnost!“ bi bil kratek odgovor.

Saj še svojemu Sinu Bog ni prizanesel. Sveti Matej nam pripoveduje, kako je Jezusa po štiridesetdnevem postu nadlegoval satan (Mt 4, 1-11).

Gospod je bil lačen. Štirideset dni in noči je prečul v molitvi. Satan je pristopil k njemu z vablivo ponudbo, naj spremeni kamenje v kruh.

„Ne živi človek samo od kruha, marveč od vsake besede, ki pride iz božjih ust!“ ga je napodil Kristus in odbil skušnjava.

Danes so množice lačne. Milijoni stradajo in umirajo od gladu. Hudobec, ki zna izkoristiti vsako priliko v svojo propagando, se je poslužil teh lačnih revežev, jim navdihnil peklenški nauk o rdečem komunizmu, ki bo edini nasitil množice. Toliki so šli na limanice skušnjavi satanovi, ker niso marali razumeti, da „človek ne živi samo od kruha“.

Kaj bi bilo z našim odrešenjem, če bi bil Jezus podlegel satanovi skušnjavi?

To v velikem, kar se godi danes v malem po svetu.

In še je rovaril satan.

Postavil je Kristusa na visoki tempelj. Rekel mu je, naj se vrže doli, saj se mu ne bo nič zgodilo, kajti božji angeli ga bodo varovali, da z nogo kam ne zadene! Skušnjava ošabnosti, da bi se dvignil nad ljudi, da bi letal po zraku tam, kjer morajo navadni ljudje hoditi po trdih fleh.

Naš Učenik je premagal skušnjava, da bi nas poučil, kako moramo storiti tudi mi.

Ko je Kristus tako premagal satana, se je satan obrnil k drugim. Šel je, se postavil na svetovno križišče, kjer hodijo mimo narodi, pošepetal je temu in onemu, da ni kakor drugi narodi, majhen in ubog; da ni kakor drugi ljudje, rdeče krvi, ampak da je več kakor drugi in nad njimi. To prišepetavanje satanovo so si premnogi vzeli za vodilo; in prevare so se oklenili trdnje kot resnice.

In po vsej zemlji se je razbohotilo zlo, kakršnega svet še ni videl.

In tretjič je pristopil izkušnjavec k Sinu božjemu in mu nastavil za vabo bogastvo. Vse dobrine zemlje je razprostrl satan pred Jezusom in mu jih obljubil za ceno enega samega ponižnega poklona pred njim. Tedaj je mili Zveličar mogočno zarohnel nad hudobcem rekoč: „Gospoda svojega Boga moli in njemu samemu služi!“

Satan je zbežal. Ker Sina božjega ni mogel zapeljati, se je zarotil proti dušam, ki so cena Odrešenikove krvi. Odsihdob lazi po zemlji in mami s svojimi zapeljivimi obljubami narode in ljudi. Če je Izraelce — rod božji — premotil, da so zlato tele molili, ko so imeli svojega Boga v vidnem oblaku vsak dan nad sabo, je bilo njegovo delo tem lažje, spraviti narode na kolena pred zlatim dolarjem, funtom, liro in marko, tembolj, ker so izgubili izpred oči Boga.

Svet je podlegel trojni izkušnji: da išče kruha tam, kjer ga ni; da hlepi po surovi moči in oblasti; da se peha le za bogastvom in denarjem.

Satan je razdelil narode v tri ve-

like tabore, ki so si vzeli za nalogo, pobijati eden drugega. Tako je nastala vojska. Že pet let uživamo nje grenke sadove. Kako bridko okušamo pogubonosno in razdiralno delo njih, ki niso znali odpoditi izkušnjavca, temveč so nasledli njegovim vabam!

Zdi se, da se nad našim malim narodom križajo vse satanove spletke teh treh velikih skušnjav, s katerimi je nasprotnik vsega dobrega podjarmil svet.

Zakaj moramo prav Slovenci na lastni koži okušati vso zlobo hudičevih spletk, tega si danes še ne znamo razložiti.

Če je morda zadosten razlog to, da smo neprimerno češče na dan „vzdihovali“ k hudiču kot k Bogu, bodisi v veselih, kakor tudi v žalostnih trenutkih življenja, tedaj moramo prav zares v teh dneh ne malo prositi Gospoda, naj ne dovoli, da bi nas „hudič vzel“, kakor tolikokrat prisrčno voščimo drug drugemu. Sicer bo pisala zgodovina:

„Med Muro, Dravo, Savo in Sočo je živel nekoč narod, „ki ga je vrag vzel“.

Janez Mernik

Tih kotiček v rakovniški okolici z jezercem in cvetočimi lokvanji.

Knez August Czartoryski

(Nadaljevanje.)

VSEBINA I. POGlavJA: Po daljšem presledku, ki so ga zakrivili izredni časi, nadaljujemo življenjepis kneza Avgusta Czartoryskega. V prvem poglavju smo si na kratko ogledali zgodovino znamenite poljske družine knezov Czartoryskih, od njenih početkov v 15. stoletju do konca 18. stoletja, ko je bila Poljska tretjič razdeljena. V vsej poljski zgodovini so knezi Czartoryski imeli zelo važno vlogo, tako politično kakor kulturno in versko.

2. CZARTORYSKI V TUJINI

Po delitvi Poljske je država zasegla imetje Czartoryskih; na srečo, da za enkrat samo pogojno. Zato so si na vse načine prizadevali, da bi se jim imetje vrnilo. Zlasti še zato, ker so bila posestva obremenjena z dolgovi. Če bi se bila zaplemba izvršila, bi bili vsi poljski upniki izgubili svoj denar, ki je bil po večini sad dolgoletnega dela in varčnosti. Carica Katarina II. jim je končno le obljubila, da jim povrne premoženje, ako pošljejo svoje sinove na petrograjski dvor. Le-tu bi zamorili v njihovih srcih biserne sanje o svobodi poljskega naroda, hkrati pa bi imeli v rokah talce in poroke za zvestobo vse knežje družine. Knez Adam Kazimir je, dasiprav s težkim srcem, sprejel pogoje in poslal v Petrograd sinova Adama in Konstantina.

Spomladi 1. 1795. sta mlada kneževiča dospela v prestolnico. Koliko obiskovanja in predstavljanja, koliko ponižanja in nevšečnih potov okoli dvorskih veličin sta storila, preden je carica izdala odlok, s katerim jima je vrnila vse premoženje staršev, cenjeno, kakor je bila tedaj v Rusiji navada, na 43.566 moških duš. Vrhu tega sta morala oba stopiti v vojaško službo, Adam v konjeniško gardo, njegov brat pa v pehotno gardo.

V kratkem sta bila imenovana za dvorna adjutanta. Tako sta prišla v tesnejšo zvezo z dvorom in z ljudmi okoli carice Katarine. Kakšnih posebnih dolžnosti nista imela. Udeleževala sta se samo dvorskih slavnosti, koncertov, gledaliških predstav; ob nedeljah in praznikih pa sta jezdila v Carsko selo. Ker sta imela v petrograjskih salonih nenavadne uspehe, sta mogla med rusko aristokracijo širiti prijazno razpoloženje do Poljske.

Knezu Adamu se je celo posrečilo, navezati zelo zaupne stike s carjevičem Aleksandrom in njega mlajšim bratom Konstantinom. Aleksander je bil tedaj velik idealist, ki je neprestano sanjal, kako bi osrečil človeštvo, in sovražnik despotizma in vsakršne krivice. Za tovariša je imel brata, ki pa je bil dosti manj bister in nadarjen. Zato je čutil nagnjenje do mladega duhovitega Poljaka, ki ga je smatral za žrtev velike krivice. Približal se mu je torej, mu polagoma odprl svoje srce in ga končno izbral za svetovalca v svojih mladostnih načrtih. Knezu Adamu je bilo tedaj sedem in dvajset let; mladi mož je dobro razumel, kaj lahko prinesejo ti prijateljski odnošaji z ruskim prestolonaslednikom. Vzgojen v tradicijah družine, ki je vse svoje politične nade snovala na sporazumu z Rusijo, in prežet z živo željo, da bi služil domovini, je upal, da bo mogel v tesnem prijateljstvu z Aleksandrom veliko storiti za blagor očetne dežele. Niso ga vodile osebne koristi, ni hrepenel po visokih službah in časteh, ni sprejemal nagrad in odlikovanj, prigunjalo ga je le iskreno prijateljstvo z Aleksandrom in ljubezen do domovine. In zdelo se je, da se bodo njegovni načrti uresničili.

Ko je po nesrečni smrti svojega očeta Pavla 1. 1801. Aleksander zase-

del prestol, je kneza Adama Czartoryskega postavil za ruskega zunanjega ministra. To je bil zelo težak položaj za Poljaka, ki mu je srce gorelo v ljubezni do domovine. Potegovati se je moral za koristi ruske države, a njene koristi se nikakor niso vedno ujemale s koristmi poljskega naroda. Czartoryski je to dobro vedel; zato si je veliko prizadeval, da bi ne razočaral carja v njegovem zaupanju, a hkrati tudi, da bi služil svoji domovini. Priložnost za to se je ponudila,

teh spletk je knez Adam po tilitskem miru odložil ministrsko listnico.

Ko je bilo treba znova skrbeti za poljske koristi, se je vrnil na dvor k carju. Na dunajskem kongresu je storil vse, kar je mogel. Dosegel je, da se je ustanovilo tako imenovano kongresno kraljestvo.

Človek bi mislil, da bo kot Aleksandrov prijatelj in evropsko vpliven mož postavljen za namestnika v poljskem kraljestvu. Toda ruski vpliv in zavist sta to preprečila. Czartoryski je

Franciščanska dekliška Marijina družba pri Mariji na Rakovniku

ko so začeli na Ruskem uvajati novo šolsko reformo. Potrudil se je, da so mu poverili skrb za ureditev šolstva v bivših poljskih pokrajinah. Tako mu je bilo dano, da je položil temelje za obnovo ljudske izobrazbe. K sreči je našel nekaj uvidernih rojakov, ki so mu pri tem krepko pomagali.

Car Aleksander mu je bil še tudi nadalje naklonjen. Obiskal je njegove starše v Pulavah. Nameraval je celo obnoviti Poljsko. Žal, da je bil knez Adam le malo časa minister, kajti Rusi so mu bili nevoščljivi in so carju neprestano ponavljali, da je nevarno in neprimerno, da bi tako važne državne posle opravljal Poljak. Zaradi

komaj našel mesto v senatu. Ostal pa je vrhovni oskrbnik šolstva na Litvanskem in Rusinskem. Odnosaji med Poljaki in Rusi so se vidno slabšali. Car ni držal svojih obljub, marveč je celo kratil že dane svoboščine. Nasilnost velikega kneza Konstantina je vedno bolj razburjala Poljake. Razvnelo se je preganjanje, zacvetelo vo-hunstvo in ovaduštvo. Czartoryski je skušal prepričati carja, da s takim ravnanjem le odvrča poljski narod od sebe in ga peha v oborožen odpor, pa vse zaman. Tedaj se je njegovo staro prijateljstvo z Aleksandrom polagoma ohladilo. Z druge strani so ga pa tudi Rusi vedno manj upošte-

vali, celo v šolskih zadevah, pri katerih je imel odločilno besedo. To se je pokazalo zlasti ob preganjanju dijakov v Vilni. Tedaj je knez Adam odložil službo vrhovnega šolskega o-skrbnika in se popolnoma umaknil iz javnega življenja. Nastanil se je v Pulavah.

Prišlo je leto 1830. Nad poljskimi deželami se je užgala krvava zarja. Narod se je pognal v obupno borbo za svojo svobodo. Knez Adam, ki je užival največje zaupanje, je prevzel vodstvo revolucijske vlade, sklical državni zbor in v nepopisnih težavah in stiskah eno celo leto stal na čelu vojskujoče se dežele. Sam osebno ni bil za upor in ni verjel v njegov uspeh, vendar je menil, da se ne sme umakniti iz boja, ki je bil po vesti o njem prepričan, da je pravičen, da siliti mu je razum pravil, da se ni začel o pravem času. Po zavzetju Varšave je bil obsojen na smrt, a je pobegnil čez mejo z nešteti drugimi ubežniki. Vse njegovo ogromno premoženje je bilo zaplenjeno. Ostalo mu je samo posestvo v Šjenjavi v avstrijski Galiciji in pa denar, ki ga je morebiti imel naloženega po raznih bankah v tujini.

Ko je bil upor krvavo zadušeno, so

se začele smrtne obsodbe, odgoni v Sibirijo, zaplembe, prisilni nabori. To je trpelo do leta 1863. Potem pa je prišlo še hujše. Kdor je mogel, je ubežal čez mejo. Duševno in telesno strti zaradi nesreče, ki je zadela ljubljeno domovino, so ti begunci, ki jim v zgodovini skoraj ni primere, posamič ali v trumah tavalji skozi tuje dežele na Francosko, kjer so jih pristrčno in z navdušenjem sprejemali. Navdušenja in pomilovanja sicer tudi drugod ni manjkalo, a je ostalo vse le pri lepih besedah...

Najvažnejše in največje poljske osebnosti in sile so se zbirale ob Seini. Tu so ustvarili nekako drugo Poljsko v tujini. Tu so nesrečni begunci delali in jokali za izgubljeno domovino; tu so se pripravljali generali za nove boje; tu so opevali poljske bolečine največji narodni preroki in vidci; tu je ujel v nesmrtno melodije razbolelo poljsko dušo glasbeni genij Friderik Chopin; tu je cvetela poljska vernost, iz katere je zrastel red očetov vstajenja.

Središče vsega tega gibanja in dela za čast in obnovo poljske domovine je bilo v Parizu. Vodil pa ga je knez Adam Czartoryski iz svojega skromnega stanovanja na Fanbury du Roule.

(Dalje prihodnjič.)

Pomlad na Rakovniku

Rakovnik je prijeten kotiček. Mnogi ljubljanski meščani ga zavidajo za prijazno sončno lego, za tiho odmaknjenost od hrumečega prometa, za čisti podeželski zrak, ki človeku širi pljuča, kot bi bil kje na dolenskih gričih ali pod gorenjskimi planinami.

Lep je Rakovnik ob vsakem letnem času. A najlepši je spomladi in v zgodnjem poletju, ko zelenijo okoliški travniki, gozdovi in njive, ko cveto češnje, breskve, jabolane in hruške, ko se trate pogrinjajo s pisanim cvetličnim prtom, ko šume čebele po opoj-

no dišečih akacijah in lipah, ko nešteti ptički žvrgolijo hvalnice Bogu... Iz mogočnih zvonikov Marijinega svetišča pa prijazno pozvanja in pritrkava. Od nekod se meša med zvonjenje veselo vzklikanje mladine. Nenadoma vse potihne... In čez nekaj minut se v cerkvi oglasijo orglje, za njimi pritisnejo čisti deški glasovi, v mogočnih valovih se začne iz svetišča razlegati Marijina pesem...

Pa kaj bi vam pripovedoval! Saj poznate slovenski majnik. V zadnji gorski vasi ali v največji ljubljanski fari, povsod je to nekaj lepega, pristrčnega, do dna duše segajočega, zares našega in slovenskega. To vedo preceniti posebno tisti, ki so kdaj majnikovali v tujini.

Majnik na Rakovniku je pa še toliko lepši, v kolikor se tedaj zbira v svetišču v velikem številu zlasti mladina, zavodska in okoliška, in iz vsega grla prepeva Mariji čast in slavo.

Majniške prireditve

Za velike zunanje slovesnosti sedanjí časi niso primerni. Vendar smo v letošnjem majniku imeli dvoje, rekel bi, družinskih proslav, s katerimi smo se nekoliko dvignili iz naše sive vsakdanjosti.

Rakovniški mladinski dom je na Vnebohod Kristusov obhajal svoj „majniški praznik“, v katerem je bilo združenih kar troje slovesnosti: materinski dan, god voditelja mladinskega doma in praznik Marijinega vrtca, ki se je ta dan povečal za 23 novih članov. Dopoldne je bil sprejem v Marijin vrtec, popoldne pa prireditev v naši novi dvorani „na prostem“, kjer so mali in veliki mladinci povedali, kako so hvaležni svojim mamicam, voditelju mladinskega doma in Mariji Devici za vse njih varstvo, ljubezen in skrb.

Naslednjo nedeljo je dijaška Marijina kongregacija priredila akademijo, posvečeno Materi Mariji in materi domovini. V treh de-

lih so kongreganisti pokazali majnik nekoč, majnik v letu 1942-44 in majnik v svetli bodočnosti.

V prvem delu so se otroci — pastirčki — ob Marijini kapelici sredi vasi igrali in „modro“ pomenkovali. Ob koncu so zapeli pesem „Cerkvica vrh gore“ kot pozdrav Marijinim svetiščem po slovenski zemlji. — Nato sta dva deklamatorja pričarala pred gledalce prečudno lepoto majniških večerov na vasi, ko se kmetje vračajo s polja. Mimo kapelice gre gospodar in prosi Marijo, naj mu varuje družino, polje in dom. Pastirček potoži svojo otroško lahkomiselnost, fant ji zaupa svoje mladostne boje, starček pa jo prosi, naj bo rod, ki bo za njim prišel, veren in Mariji vdan. A temne slutnje ga obhajajo, ko vidi nekatera znamenja brezbožnega življenja. Le kam bo to privedlo? Toda za bol in skrbi še ni čas. Po vseh cerkvah se opravljajo šmarnice, zvonovi pritrkavajo, Marijine pesmi done. Povsod veselje in sreča.

Tak je bil majnik nekoč.

A nenadoma so temne sile komunizma planile na dan. Rdeči plameni so ovili hiše; smrt, s kladivom in srpom v rokah, neutrudljivo hodi po slovenski zemlji. Pred šmarničnimi oltarji — kolikor jih je še — se razlega jok in stok. Bolj kot kdaj koli veljajo zdaj za nas pesnikove besede: „Nebo žari in gozd šumi, skrivnosten spev, solze in kri.“ — Ah, zares, kaj nam pomaga vsa majniška lepota, ko pa sredi nje „pekla kraljestvo dviga se na plan, mrak teman zagrinja naš slovenski dan.“ Toda jasni se. Čete borcev se zgrinjajo. Z Devico sveto in Pomočnico gremo tudi mi — vsak v svojem okolju — nad sovraga.

Za velike zločine, ki se med nami godijo, moramo zadoščevati, za grešnike in za vse, ki so v zmoti, pa moliti. Kako lepo je, če se grešnik vrne k Bogu! Naproti mu prihiti Marija, vsa vesela, da je izgubljeni sin vendarle zaslišal njen materinski glas.

In končno privre iz očiščenega srca pesem, ki izzveni v trden sklep: V življenju in smrti otrok naj bom tvoj.

Tako so kongreganisti predstavili majnik v letih 1942 - 44.

In majnik v svetli bodočnosti?

Ob spominu na lepe lanske posvečitve razredov Marijinemu Srcu so se zavedeli tudi svojih nalog in dolžnosti za bodočnost. Slovenska zemlja bo v krvi umita. V čiste brazde mora sveta mladina sejati novo seme. In so sklenili: „Taka mladina hočemo biti mi. Zato trpljenje in preizkušnje, ki

Dopoldne ob desetih je imel slovesno službo božjo s pridigo g. kanonik Kraljič. Popoldne pa je priromal k rakovniški Mariji sam prevzvišeni g. škof dr. Gregorij Rožman. S svojo očetovsko besedo nas je navduševal za ljubezen in zaupanje do Marije Pomočnice. Kakor se otroci zatekajo k materi, tako naj se mi v svojih stiskah obračamo k Mariji. V svojem zaupanju ne bomo ogoljufani. Po petih litanijah je g. škof podelil trojni blagoslov z Najsvetejšim.

Pri popoldanski službi božji se je

Dijaška Marijina kongregacija na Rakovniku ob koncu šol. leta 1943-44.

nam bistrijo pogled in kujejo značaj, z veseljem sprejemamo. Borba v življenju ni lahka. Silni so valovi zmot in strasti. Ti, Marija Pomočnica in zvezda naša, nam pomagaj, da bomo svoj čolnič varno privedli do obrežja večnosti. Blagoslovi naše delo, da bomo tudi mi mnogim rojakom zvezda vodnica k Tebi v nebo.“

Praznik M. P. in še kaj

Konec mesca maja, na binkoštni ponedeljek, smo praznovali zunanjo slovesnost Marije Pomočnice. Procesije in drugega zunanjšega sijaja, kot smo ga bili vajeni predvojna leta, nismo imeli. Zato pa je bilo toliko več notranje globine, prošnje in molitve.

nabralo toliko ljudstva, da mnogi niso mogli v cerkev. Zato so šli k Lurški kapelici in so tam prepevali in molili. Tako je v pesmi in molitvi minul letošnji praznik Marije Pomočnice.

In še en lep praznik smo imeli. Drugo nedeljo v juniju sta bila v ljubljanski stolnici posvečena z drugimi vred tudi dva salezijanca: Janez Mernik in Marjan Vrhovec. Novomašnikoma so tovariši bogoslovci nato pripravili „nekaj trenutkov tihe sreče na prvi svečeniški dan v krogu ljubečih sobratov“. Ta družinska, na najožji krog omejena prireditel je bila nadvse posrečena in prisrčna.

Gospod Janez Mernik je naslednji dan opravil svojo prvo daritev pred

Marijo Pomagaj v stolnici. Ta nova maša je bila zares skromna in preprosta, a hkrati tudi ganljiva in pomenljiva, kajti srečala sta se novo-

mašnik begunec z Marijo begunko. Slovesnosti se je udeležilo lepo število štajerskih rojakov in novomašnikovih prijateljev. AVE

Iz sončne Gorice

Ko smo tu v Gorici zagledali v majski številki Salezijanskega vestnika sliko našega zavoda, smo bili nekoliko presenečeni; zlasti nekateri kar niso mogli razumeti kako je zašla slika goriškega zavoda v slovenski Vestnik. Kdo izmed naših prijateljev pa si je morda zaželel kakšno pojasnilo k sliki. Ker ste torej naš zavod z ene strani že videli, si ga oglejte še z druge, in da boste obe sliki bolje razumeli, naj vam ves zavod nekoliko opišem.

Gorica je — kof Ljubljana — precej dolga vas. In če jo po dolgem vzamete, takole od Št. Andraža do Solkana, je naš zavod na solkanski polovici ob strani blizu Soče. Lego ima krasno: v don Boskovi ulici med vilami in parki.

Ves zavod obstoji iz štirih večjih delov. Če prideš iz središča mesta, najprej zagledaš prvotni zavod, večjo vilo (glej sliko!) obdano od obeh strani z zelo zaraslim parkom. V tem poslopju je danes uprava zavoda in hišna bolnica. Skozi vežo prideš na

dvorišče pred veličastno glavno trinadstropno zgradbo (slika v majski številki). To je pravi zavod z lepimi prostori za gojence in predstojnike. V njem je tudi časna kapela. Začasnica, kajti v načrtu je lepa cerkev desno (pravokotno) od glavnega poslopja. Vhodno stebrišče že stoji in zdaj tvori nekako zvezo z manjšim poslopjem (na desno), v katerem je lepa glediška dvorana z dobro opremljenim odrom. — Zadaž na levi za glavnim poslopjem je še manjše poslopje za sestre, hčere Marije Pomočnice, ki vodijo v zavodu gospodinjstvo; za tem poslopjem je še skupina gospodarskih poslopij (če se po svoji skromnosti smejo tako imenovati); med glavnim in gospodarskim poslopjem pa je obširen zelenjadni in deloma sadni vrt.

Že iz tega opisa lahko sklepate, da je ta zavod precejšnja reč. In je res; bo pa še večja, ko bo dograjena tudi cerkev.

V zavodu je peti razred ljudske šole
(Nadaljevanje na 3. strani ovitka.)

Naša Marija

Marija Pomočnica kristjanov si je osvojila srca vseh dobrih vernikov, še posebno pa srca salezijanskih sotrudnikov in sotrudnic, ki jo kaj radi imenujejo: „Naša Marija“. Polni ljubezni in zaupanja prihajajo k njej

na Rakovnik in pobožno poklekajo pred njen oltar. Zdi se, da si je Marija Pomočnica kristjanov sama izbrala Rakovnik, kamor vabi, da deli milosti in napaja s sladkostjo in tolažbo.

„Pred Marijo v vaši cerkvi se tako lahko moli,“ jih je reklo že toliko.

Rez ima že sam kip nekaj, kar vleče. Tisti pogled, ki se tako milo ozira na človeka, ki kleči pred oltarjem, izraža usmiljenje in vzbuja ista čustva, kakor jih vzbuja pogled matere, ko se z vso ljubeznijo ozira na svoje otroke. Zdi se, da ti govori: „Ne boj se, jaz ti bom pomočnica!“ In čim dalje jo gledaš, tem bolj ti njen pogled vliiva tolažbo in zaupanje. Saj stoji pred teboj ne le kot mati, ki ljubi otroka; pred teboj stoji kot kraljica, s kraljevo krono na glavi, z žezlom v roki, vsemogočna pri svojem Sinu, ki ga drži v naročju. In Sin, kako je tudi ta ljubezniv! Njegovo obličje je sam nasmeh, tako izrazit, kot bi govoril: „Ves sem tvoj, ves sem vaš.“ Marija ga drži v svoji levici, a Sin se ne oklepa dobre Matere. Kakor da je trenutno pozabil nanjo in se zanima le za ljudi, ki kleče pred oltarjem; obrača se na ljudstvo in proti ljudstvu ljubeče stega ročici, kakor bi klical: „Pridite k meni in k moji Materi, tu boste našli vso pomoč!“

Bolj ko kdaj prej vzbujata Marija in Jezus ta čustva zdaj, ko nas

obdaja toliko nevarnosti in stiska toliko bridkosti, ko bolj ko kdaj potrebujemo pomoči od zgoraj, zdaj ko se zdi, da more le nebo prinesiti pomoč in rešitev. Zato zdaj bolj ko kdaj trpeče duše polne zaupanja prihajajo in poklekajo v podnožju Marijinega oltarja; in ko tako kleče pred oltarjem, z očmi in srcem obrnjene k Mariji, tedaj vsa zunanost priča o ljubezni in zaupanju, ki jim polni srce. In tolažba, ki jo vlivata Marija in božje Dete v srca molilcev, je že osušila mnogo solza in umirila in osrčila že marsikako od trpljenja onemoglo srce.

Marija Pomočnica kristjanov je vesela takih duš in se z vso ljubeznijo ozira nanje ne le z oltarja, kjer stoji samo njena milostna podoba, ampak tudi naravnost iz nebes; in božje Dete, vse srečno, da se ljudje s tolikim zaupanjem zatekajo k njegovi Materi, ji odpira neizčrpne zaklade svoje vsemogočnosti in jo vzpodbuja: „Le jemlji, mati, in deli po svoji volji, da se v polni meri pokažeš Pomočnico kristjanov!“ In Marija jemlje in deli... Nепretrgana veriga milosti nam vsak dan dokazuje, da se ne imenuje zastonj „Pomočnica kristjanov“.

Dr. Jos. Valjavec

ZAHVALE

Dne 11. aprila so orali na polju mož in štirje otroci. Pri tem se komaj 15 metrov od njih razpoči granata. V veliko začudenje ni bil nihče ranjen. To milost pripisujemo Mariji Pomočnici kristjanov, kateri se najiskrenejše zahvaljujemo. — Peternel Marjanca, Brebrovnik.

Bila sem v smrtni nevarnosti. Avto, s katerim sem se peljala v Sp. Idrijo, je zavozil v Idrijo. Nekaj časa sem bila v zavesti, nato sem zavest izgubila. Odnegli so me v bolnico, kjer sem ostala nekaj dni. Bil je pravi čudež, da sem ostala pri življenju. Za to dobroto se zahvaljujem presv. Srcu Jezusovemu in Mariji Pomočnici kristjanov. Sestro Francko pa je ta nesreča stala življenje. Priporočam jo v molitev. — Petkovšek Ivana, Idrija.

V zelo težki zadevi sem se zatekla k

Mariji Pomočnici in obljubila javno zahvalo če bom uslišana. Marija je uslišala moje prošnje. Naj ji bo hvala! — Horvat Urška, Ljubljana.

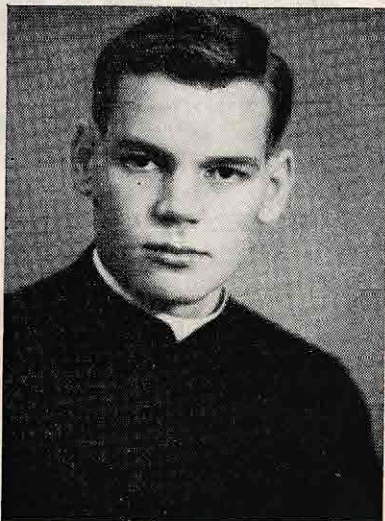
Bila sem v veliki nevarnosti. Zatekla sem se k Pomočnici kristjanov. V prepričanju, da sem bila rešena le po Njej, se iz srca zahvaljujem in priporočam še nadalje njenemu varstvu. — Peček Pepca, Velike Lašče.

Zahvaljujem se Mariji Pomočnici in sv. Mali Tereziji za večkratno uslišano prošnjo in v znak hvaležnosti pošiljam dar. — T. G., Bevke.

V težki boleznii naše hčerke smo se z zaupanjem obrnili do Marije Pomočnice kristjanov za pomoč. Bili smo uslišani, za kar se ji pristrčno zahvaljujemo. — Družina Dežman, Ljubljana.

Novo maša

V nedeljo 2. julija bo imel v naši cerkvi novo mašo g. MARIJAN VRHOVEC. Mnogi gosпода novomašnika dobro poznajo, saj je doma iz Ljubljane in je bil več let na Rakovniku. Posebno ga pa poznajo naše cerkvene orgle, za katere je tako navdušen, kakor g. Mihelič. Upamo, da mu bodo za novo mašo lepo zabučale.

Spored: v nedeljo ob pol 9 bo slovesen vhod novomašnika v cerkev, pred cerkvijo pozdrav in izročitev križa. Nato bo molitev k Sv. Duhu, pridiga, slovesna maša, po maši pa darovanje okoli oltarja in razdeljevanje spominskih podobic.

Novomašniku želimo obilnega božjega blagoslova na njegovi življenjski poti in pri delu za zveličanje duš.

Te strani Rak. zvonca posvečujemo 4 našim vzornim fantom.

Trije prvi

Kar nismo in nismo mogli verjeti, da bi se naši trije junaški borci za vero in dom ne vrnili več med nas. Že za Božič smo imeli pripravljene članke za „Rakovniški zvon“, pa jih iz strahu, da ne bi našim fantom, če so še živi, več škodovali kot pa koristili z našim pisanjem, nismo objavili. A sedaj, ko je že skoraj gotovo, da jih ni več med živimi, se oddolžimo njihovemu spominu z nekaj vrsticami. A tudi te vrstice še daleč ne povedo tega, kar so nam ti naši mučenci v resnici bili: zvesti sinovi vernih slovenskih mater, vzorni don Boskovi mladinci, redki dobri prijatelji, vedno neustrašeni borci za sveto vero in slovenski dom!

France in Pavle sta že prav od otroških let redno obiskovala naš mladinski dom. Jože pa je tudi takoj, ko je prišel

iz Trbovelj v Ljubljano, našel svoj drugi dom pri nas. Tu so se udeleževali v najrazličnejših družbah in društvih, v godbi in sportu ter se zlasti v pogostem prejetanju Kruha močnih vzgajali v dobre, značajne in neustrašene slovenske katoliške fante. Življenje jim je potekalo bolj v skromnosti kot v izobilju. A prav tedaj, ko so se z lastno pridnostjo postavili že toliko na noge, da bi si lahko ustvarili lastne domove in družine, je odjeknil čez našo slovensko zemljo obupen krik: Vsi, ki ste še zvesti sinovi svoje domovine in verni otroci katoliške Cerkve, združite se in rešite naše najsvetejše svetinje, ki so nam jih tako zvesto varovali in obvarovali naši predniki!

In naši fantje se niso pomišljali. S krvavečim srcem sicer, a z odločno voljo

PAVLE POZENEL

JOŽE OBED

FRANCE OMERZA

in jasnim čelom so zapustili svoje tovariše, svoje domove, svoje sestre in brate, svoje oslabele matere, svoje zaročenke in šli za tem klicem v sveto borbo. „Z Bogom, gospod! Dolžnost nas kliče drugam! Gremo! Spominjajte se nas v molitvi! Mi s puško, vi z molitvijo za isto sveto stvar!..“ S sveto spoštljivostjo so prejeli blagoslovljeno svetinjico Marije Pomočnice, mi krepko stisnili roko in odšli... France za komandanta in Jože za narednika vaše straže v Novo vas, Pavle za komandanta v Loški potok. Večkrat, ko jih je služba zanesla v Ljubljano, so prihajali vsi navdušeni v naš mladinski dom, vedno veseli in polni dobre volje kot nekdanj. Le poteze na obrazu so se jim nekam bolj zresnile in dobile bolj odločni moški izraz. Vzljubili so jih njihovi soborci, vzljubile Bloke, Loški potok in vse sosednje vasi, saj so bili dobri tovariši, odločni in neustrašeni borci, vedno zgledni katoliški fantje. Marsikatero težko borbo z brezbožnim sovražnikom so izvojevali in zagotovili daljni okolici mirno in nemoteno življenje. Slišalo se je že, da je bloška edinica ena izmed najboljših.

Zato ni čuda, če so se po žalostnih septembrskih dogodkih komunisti vrgli z vso silo na Novo vas, kamor se je umaknil tudi Pavle s svojo posadko. Pravijo, da se je tega zločinskega pohoda v družbi izdajalskega badoljevskega generala Ceruttija udeležil celo sam Kidrič. S tanki in 24 topovi so navalili na naše fante. A kljub temu se junaki niso vdali kar tako. France jih je z edi-

nim topom držal v primerni razdalji. Pavle je takoj s prvim strelom iz svojega težkega minometalca onеспobil sovražnikov minometalec, Jože pa je s težko strojnico v stolpu dve uri zadrževal sovražnikove oklopne avtomobile. Šele, ko so začeli bruhati vsi topovi in je pretila nevarnost, da bo v prah spremenjena vsa Nova vas, in na zagotovilo verolomnih sovražnikov, da se jim ne bo nič žalega zgodilo, so naši borci izobešili belo zastavo.

Ne da se popisati, kaj vse so pretrpeli predvsem naši trije fantje na tistem težkem, več ko mesec dni dolgem križevem potu, ko so jih komunistični razbojniki vlačili iz kraja v kraj, dokler niso vsi onemogli, izčrpani in izstradani bili pobiti: France nekje v kočevskih gozdovih, Pavle in Jože pa najbrž v Jelenovem rogu. Koliko mučnega zasliševanja, blatenja, trpinčenja in satanskega zasramovanja! A prav tu se je pokazala vsa veličina naših mučencev: Pri vseh zasliševanjih so vedno jasno izpovedovali, da so šli v borbo sami od sebe in edinole za svobodo vere in naroda. Vse neznošno trpljenje so prenašali — kakor poroča bloški kaplan g. Tomazin, ki je vse to skupaj z njimi preživel — mirno in voljno, s pesmijo in molitvijo za spreobrnjenjé svojih zastepljenih mučiteljev. Zares kot mučenci!

Pa kaj bi jih še nadalje poveličeval. Saj se mi zdi, da vsaka moja beseda zatemnjuje tisto svetlo sliko teh naših fantov, ki jo vsak, kdor jih je od bliže poznal, nosi globoko v svojem srcu. In

to svetlo sliko zdaj venča še mučeniški vенец! Nič čudnega torej, če je gospod Tomazin izpovedal, da je tako dobrih fantov, kot sta bila Pavle in France, le malo srečal v življenju. Takega kot je bil Jože, pa sploh nikoli ne.

Zato pa, drage matere naših dragih mučencev! Ne sklanjajte svojih glav v nemi

žalosti, marveč pokonci jih nosite v svetem zanosu! Ponosne bodite na take sinove! Ne naše najgloblje sožalje, temveč naše najprisrčnejše čestitke! Ne naše molitve zanje, temveč naša goreča prošnja k njim, da bi s svojimi prošnjami pri Bogu izprosili še mnogo takih fantov med našimi mladinci, kot so bili oni sami!

Rezac Janez

dijak, ki je ves zdrav, poln življenja in najlepših upov daroval svojo srčno kri za svetle božje ideale in za narod.

Cprav je bil mlad, šele osemnajst bi jih bil 11. julija — je izpolnil veliko let. In ker je bil Bogu všeč, ga je vzel k sebi. V soboto 3. junija ga je v bitki s komunisti v Hočevju zadela smrtonosna krogla. Pokopali smo ga pri sv. Križu, 17. junija.

Kako dobro je bil Janez vzgojen, najlepše priča njegova smrt. Zadet je živel še kakih deset minut. Ni mislil na bolečine. Mislil je le na svojo dušo. In ker ni bilo zraven duhovnika, da bi mu dal odvezo, je sam od sebe zmolil dvakrat kesanje in potem mirno zaspal. Očividec pripoveduje, da v svojem življenju še ni slišal tako občuteno moliti kesanje, kakor ga je izmolil naš dragi Janez. Tako mu je odvezo gotovo nadomestilo popolno kesanje in mu izbrisalo vse madeže, ki jih je morda imel kaj na duši. Počivaj v miru blaga in junaška duša! In za nas prosí pri Bogu!

Kako je bil Janez priljubljen, je lepo izpričala nenavadno velika udeležba pri njegovem pogrebu. Ob grobu se je poslovil od njega predsednik naših krožkarjev s temile besedami:

„Dragi Janez!

Ponovno je Najvišji zahteval dar, zopet je bila potrebna spravna žrtev kot zadoščenje. In gospodarju pripada vedno najlepši sad. Tudi to pot, ko je vnovič zazijala naša razbičana in z bratsko krvjo že prepojena zemlja, smo žrtvovali biser, in sedaj čutimo, da nam je bil dražji, kot smo ga mi cenili.

Razigranost, veseli obraz, z nasmehom obdane ustne, dvoje tvojih temnih oči, dragi Janez, ki so skoraj izzivajoče gledale v svet, v razsežni svet z neštetimi življenjskimi potmi, ki so te vabile... Izbiral si in izbral — najtežjo.

Žrtvoval si svojo mladost. Nasmeh je splahnel, blesk tvojih kodrov je izginil, tvoje oči so utonile v krvi... Vrnili so te nam tujega, izpremenjenega; doumeli smo vsi, da te ne bo več med nami.

Ko se bomo prvič zopet zbrali v ponedeljek zvečer v naših prostorih in bomo zopet kakor družina, nas bo skrivnostna tesnoba vse prevzela. Tebe ne bo. Piščali na zelenih sončnih igriščih, ki si jih tako ljubil, bodo zopet zapele, toda njih veseli zvok bo zaman iskal tebe. Še bodo ob nedeljskih popoldnevih vabili naši holmi in bele ceste, toda ti se njih klicu ne boš več odzval. Brezuspšno bo življenje valovilo za teboj, ker le medel odmev belega križa na tvoji gomili bo edini odgovor tvojih nemih usten. Mi tvoji prijatelji in tvoji domači smo ostali brez tebe.

Ko se bo tvoja mati v urah trpljenja, onemela in potrta, spomnila nate, se ji bo izvila iz prsi molitev, ki se bo vedno končala: zanj, ki sem ga leta vzgajala za vredno žrtev veri in domovini.

Zares, nepozabni Janez, doprinesel si

najdražjo žrtev za vero in domovino!

Šel si po poli naših treh mučencev tovarišev iz krožka.

Stopil si v vrsto, ki je pričeta, a ne končana. Nisi sam! Sledimo ti vsi, ki

smo ti bili tako dolgo zvesti prijatelji. In zato ti danes, ko se tvoje izmučeno telo poslavlja od nas, ne kličemo Zbogom, temveč Na svidenje — če treba tudi po tvojem zgledu.“

Tomazin:

Trem junakom v spomin

Tudi vi trije, Pavle, France in Jože, prvi slovenski fantje, doma sicer v Ljubljani, ste slišali klic trpečega kmeta. Ta klic v boj proti našemu skupnemu sovražniku — brezbožnemu komunizmu, ni šel mimo vaših ušes. Na prvi klic ste se odzvali. Pustili ste v Ljubljani svoje drage starše in prijatelje in ste odšli k trpečemu kmetu. Leto dni je že minulo, ko ste polni ljubezni do kmeta prišli na Bloke. Ne bom popisoval, koliko borb ste bojevali, koliko ran ste dobili kot prvi borci, bloška fara o tem govori, bloška fara vidi v vas svoje junake.

V zaporih v Novi vasi, Kočevju in Ribnici vas, dragi fantje, še danes vidim in občudujem, s kakšno potrpežljivostjo in junaštvom ste prenašali vse trpljenje in zasmehovanje vaših „osvoboditeljev“. Na vse očitke in zasramovanje ste mirno odgovarjali, da veste, zakaj ste se borili, zakaj ste odšli iz Ljubljane. Ko so vas blatili kot „belogardistične prasce“, „izdajalce slovenskega naroda“, „morilce lastnih bratov“, ko so rabili vse svoj satanski slovar zasramovanja, ste jih pomilovali in ste ostali mirni.

Ko smo se po vseh takih dogodkih, ki so bili na dnevnem redu, pogovarjali o vsem, takrat sem dobro videl, zakaj ste ostali mirni. Zavedali ste se, da je bila vaša borba pravična, da je vaša borba za Boga in narod. Kakor ste se prej vse leto z orožjem v roki ustavljali svojemu in narodovemu največjemu sovražniku, tako ste v zaporih neprestano uporabljali drugo orožje, orožje pravih in dobrih katolicanov: rožni venec in molitveno knjižico. Koliko ur ste prebili v molitvi, podnevi in ponoči! Kako globoko je bilo vaše versko življenje! Molili ste zase, da bi ostali trdni v svojih katoliških načelih, molili za svoje drage, molili za svoj trpeči narod in veliko za svoje sovražnike, da bi se spreobrnili. Ta vaša molitev ne more biti zastoj!

Ko so nas 2. okt. odpeljali v Ribnico, si ti, France, ostal v Kočevju. Kako ža-

lostien je bil tvoj pogled na tvoje fante in prijatelje, ki so se poslavljali od tebe! Čutili smo, da je bila tista ura slovo za vedno. Kakor so naša usta molila za tebe, tako vem, da si tudi ti spremljal naš odhod z molitvijo. Morda si potem, ko si bil sam v Kočevju, premišljeval vse lepe ure, ki smo jih preživeli skupaj, morda si še kedaj zapel tiste pesmi, ki smo jih skupaj peli. V Ribnici smo se te spominjali in govorili o tebi! — Ti, Pavle Poženeš, in ti, Jože Obed, sta bila bolj srečna, ker sta bila z nami 29 imi z Blok in Loškega potoka. Znova se je v še hujski meri ponovila slika iz kočevskih zaporov: stradanje, zasmehovanje in zmerjanje od komunistov, mi pa smo jim vse to vračali z molitvijo in voljnimi prenašanjem trpljenja. 15. okt. sta se tudi vidva poslovila od nas, poslovila za vedno...

Dragi France! Nič več ne boš hodil po lepi bloški zemlji, nič več je ne boš varoval, čeprav te Bloke kličejo, ker te tako zelo potrebujejo! Dragi Pavle! Nič več mi ne boš govoril o svojih pezalnih turah po naših slovenskih planinah, nič več se ne boš prismejal na Bloke, nikoli ne bova šla skupaj na planine. Dragi Jože! Nič več te ne bom videl na Blokah, nič več ne boš hodil v bloško cerkev k sv. maši in večernicam, kamor si vedno prišel, če ti je le čas dopuščal, nič več ti ne bo treba varovati bloške, danes s krvjo 53 ih junakov poštropljene zemlje. Nič več! Danes ste vsi trije pri Njem, za katerega ste se borili, in uživajte večni mir. Ko vas s ponosom imenujejo Bloke in Rakovnik svoje junake, pa ne pozabite pri Bogu prositi za nas vse, da bi posnemali vaš svetli zgled, ne pozabite na svoje tovariše iz krožka, ne pozabite na fante z Blok in Loškega potoka, ki brez vas nadaljujejo težko borbo za svobodo! — Vaša izmučena trupla naj mirno počivajo v slovenski zemlji!

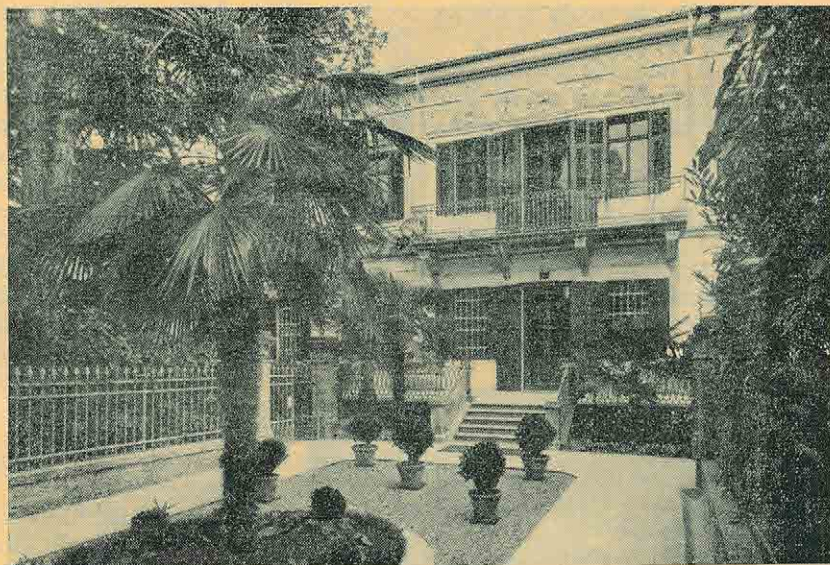
Vaš prijatelj.

(Nadaljevanje s str. 63.)

le (pripravnica za gimnazijo) in pet gimnazijskih razredov s pravico javnosti. Šolo obiskujejo poleg notranjih gojencev tudi zunanji. Vseh je okoli 150; med njimi je tretjina Slovencev. Seveda je ves pouk italijanski, saj prejšnja oblast ni trpela v šoli pouka v katerem drugem jeziku. Letos se

bi pa rekel samo to: naše slovenske so vse lepše, bolj iskreno domače.

Sicer je pa maj v Gorici zelo lep. Poseben čar mu daje obilica opojno dišečega cvetja — perunik, vrtnic, jasmina in pa petje številnih kosov in slavčkov. Okoli Ljubljane je slavec redk gost; tu jih je pa nič koliko,

Glavni vhod v salezijanski zavod v Gorici.

pa glede jezika v šolah v vsem mestu z malimi izjemami ni nič spremenilo. Kako bo drugo leto se še ne ve.

Morda vas bo zanimalo, kako smo opravljali šmarnice. Malo čudno se sliši, ali tako je bilo: „Marijin mesec“ (mi bi rekli „šmarnice“) smo tu v zavodu začeli že 14. aprila. Nismo namreč vedeli, kdaj bo konec šole, pa smo s šmarnicami pohiteli in jih tako že 14. maja s praznikom Marije Domočnice končali. — Se pač vojska pozna tudi v tem. O šmarnicah

da gaji kar odmevajo od njihovega otožno sladkega petja. Ali kaj, ko človek sredi regljanja strojnic in brnenja strojev tako težko prisluhne živemu utripu prirode. In tako smo tudi tu kakor gluhi in slepi za vso živo lepoto narave — ves maj ponavljali žalostno, pa toliko bolj iskreno prošnjo: „Marija, pomagaj nam vojskino čas!“ — prošnjo, ki je letos z vseh krajev naše uboge zemlje odmevala v nebo k naši Materi in Domočnici.

F. C.

„Molili bomo vsak dan rožni venec, zlasti po naših družinah. — Zadoščevali bomo tudi naprej Jezusovemu in Tvojemu Srcu s pobožnostjo prvih petkov in prvih sobot,“ smo slovesno izjavili, ko smo se lani posvetili Marijinemu brezmadežnemu Srcu.

Dekliški dom

Naj se tudi me dekleta s Karlovske ceste po dolgem času zopet oglasimo v vašem listu. Nikar ne mislite, da smo v tem času lenarile! Vse, od najmlajših do najstarejših, smo bile pridno na delu. Našim materam smo pripravile prav prisrčen praznik, da so vsaj tisto boro urico, ko so bile med nami, pozabile na svoje križe in težave.

Da imamo pri nas Marijino kongregacijo to mislim, da vsi veste. Kako deluje, tega pa ne, zato vam zaupno povem, da je bilo 11. junija sprejetih pet in dvajset novink med pripravnicice. Ko bi videli njihove reče in slišali, kaj vse vam znajo povedati o kongregaciji! Če bo šlo tako naprej — kar Bog daj — nas bo kmalu takšna četa, da se nas utegne še kdo ustrašiti.

Naše mladinke krožkarice so naredile prejšnji torek slovesno posvetitev vsega krožka presvetemu Srcu Marijinemu. Na praznik Srca Jezusovega pa se je ves zavod ponovno posvetil presvetemu Srcu Jezusovemu. Šolsko leto smo končale z zahvalno pesmijo.

Nato se je hitro približal god naše predobre g. ravnateljice. Vemo, da ji z akademijo, ki smo jo priredile 18. junija, ne bomo mogle povrniti vsega, kar ji dolgujemo. Prosile pa bomo Boga, da nam jo še dolgo ohrani v naši sredi in ji da zdravja in moči. Isto želimo tudi našim gojenkam, ki imajo v naši g. ravnateljici najboljšo mater. Tiste, ki so dobile dovoljenje za domov, so s težkim srcem in s solzami v očeh odšle od nje. V glavnem je bil to „drobiž“ in tako je v našem konviktu postalo kar bolj tiho in žalostno. Druge, ki so še ostale tukaj, pa želijo, da bi ljubi Bog obrnil zadeve tako, da bi vsaj del počitnic preživele doma.

ABC

*

Dijakinje s svojimi predstojnicami v Dekliškem domu na Karlovski cesti.

„Bogokletna beseda ne bo prišla iz naših ust. — Z grehi nečistosti ne bomo omadeževali svojih src.“ — Kako držimo to obljubo, dano lani Marijinemu brezmadežnemu Srcu?

„Zahtevam nespodobne mode se ne bomo vdajali, ker nočemo hudo žaliti našega Gospoda. — Ogibali se bomo grde sebičnosti in nizkega sovraštva, krivičnosti in grehov jezika,“ smo lani slovesno izjavili Marijinemu brezmadežnemu Srcu.

Ako je naslovnik umrl ali spremenil bivališče, vrnite list na:
VODSTVO SALEZ. SOTRUDSTVA, RAKOVNIK - LJUBLJANA 8